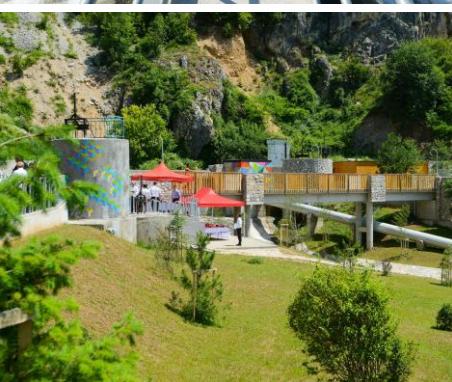


DAJ ŠANSU ZELENILU!



ZELENA ŽIVOTNA
SREDINA
PREDSTAVLJA:

ČISTU VODU

BEZ SMEĆA

ZELENU ENERGIJU

KVALITETAN VAZDUH



EU INFORMATION AND
CULTURAL CENTRE

PREDGOVOR

od Ambasadora Natalije Apostolove,
Šef Kancelarije EU na Kosovu /
Specijalni Predstavnik EU



ŽIVOTNA SREDINA TREBA BITI NA VRHU PRIORITETA SVIMA KOJI ŽIVE NA KOSOVU

DAJ ŠANSU
ZELENILU!

U današnje vreme, izazovi koji se tiču životne sredine su se pretvorili u pretnje za čitavu našu planetu. Globalno zagrevanje, ekstremni vremenski uslovi i užurbana urbanizacija, izazivaju nove probleme sa kojima se mi nismo ranije suočavali.

Za evropsku Uniju (EU) pitanje zaštite životne sredine je jedno od najhitnjih. To je razlog zašto se politike EU pri tretiranju životne sredine usmeravaju ka smanjivanju otpada, zatim da se umanji emisije, da se poveća recikliranje i da se koriste alternativni izvori energije kao što su solarni paneli i vetrenjače za proizvodnju struje. EU iskazuje jednaku važnos

Tokom dugog vremenskog perioda, zaštita životne sredine je bila zapostavljana od strane vlade, ostalih institucija a čak i samih građana Kosova. Zagadenost zemljišta, zaprljane reke, nelegalna gradnja i seča drveća, otpadna voda i tvrd otpad su još uvek realnost na Kosovu: da se i ne spominje loš kvalitet vazduha, pogotovo tokom zimskih meseci. Čak i do danas, sredstva koja vlada namenjuje za zaštitu životne sredine na Kosovu su najmanja u odnosu na sve ostale sektore.

Projekti iz oblasti zaštite životne sredine koje EU sprovodi na Kosovu, odnose se na snabdevanje vodom, kvalitet vazduha, upravljanje otpadom i energetskom efikasnošću. Ovi projekti poboljšavaju životni standard građana na Kosovu, što je ujedno i najviši prioritet Kancelarije Evropske Unije na Kosovu. Prošle godine, u martu mesecu 2017 godine, mi smo otvorili Postrojenje za Pročišćavanje Vode u Škabaju i obnovili smo Postrojenje za Pročišćavanje Vode kod jezera Badovac. Projekat u Škabaju je jedan od najvećih projekata iz oblasti voda na Kosovu i ko-finansiran je od strane više

donora, uključujući EU doprinos od €5m. Zahvaljujući ovom i mnogim drugim projektima gde je EU dala svoj doprinos, građani Prištine i opština u okruženju kao što su Obilić I Kosovo Polje, koriste snabdevanje vodom 24 sata dnevno. Ova realnost nije postojala pre sprovođenja ovih projekata.

Za narednu godinu EU planira još snažnije projekte koji će doprineti poboljšanju životne sredine na Kosovu. Između ostalih je i potpuna razgradnja energetskog postrojenja Kosovo A, počevši od uklanjanja i razgradnje objekata koji više nisu u funkciji (n. pr. gasifikacija, đubriva i pogoni za grajanje) i izgradnja skladišta za skladištenje opasnog otpada. Takođe, i smanjenje emisije Prašine i Štetnih Sastojaka iz energetskog postrojenja Kosovo B što je od izuzetne važnosti za životni standard građana Kosova. Pored toga, Postrojenje za razdvajanje u Glogovcu je već kompletirano. Ono će obradivati životinjski otpad u skladu sa higijenskim procedurama i proizvodiće energiju i energedtske proizvode koji će onda biti prodavani na ekonomskom tržištu.

Ovi projekti su prvi ove vrste u regionu. Oni ne samo da povećavaju zdravstvene standarde na Kosovu, nego u isto vreme pojačavaju ekonomski i socijalni razvoj u regionu. Zaštita životne sredine se tiče svih nas. Kampanja o Životnoj Sredini koju je sprovodila Kancelarija Evropske Unije na Kosovu, trajala je od septembra do decembra 2018 godine ukazujući na velika poboljšanja koja su ovi projekti doneli u pogledu poboljšanja života građana Kosova i o tome koliko smo mi ponosni što smo tome dali svoj doprinos!

Hajde da damo šansu zelenilu na Kosovu!

UVOD



OD 2003 EVROPSKA
UNIJA JE NAJVEĆI
DONATOR

U POGLEDU PODRŠKE
SEKTORU ŽIVOTNE
SREDINE NA KOSOVU

EVROPSKA UNIJA JE INVESTIRALA
MILIONE EVRA NA PROJEKTIMA
KOJI DOPRINOSE VAKODNEVNOM
POBOLJŠANJU ŽIVOTA GRAĐANA
KOSOVA



Kosovo se suočava sa ozbiljnim problemima kao što su vazduh, zagađivanje vode i zemljišta, zagađivanja od rudarenja i industrije, uništavanje šuma i neodgovarajuće upravljanje otpadom.

EU je posvećena u davanju podrške i poboljšanju životne sredine na Kosovu, jer je životna sredina jedan od ključnih sektora na putu Kosova prema Evropi.

Od 2003 godine EU je najveći donator u pružanju porške sektoru životne sredine na Kosovu i već je investirala milione evra u poboljšanje životne sredine.

Ova brošura nam daje jedan pregled projekata koje je finansirala Eu, a koji su sprovedeni tokom poslednjih nekoliko godina. Takođe tu su predstavljene i panel diskusije koje su bile organizovane u vezi životne sredine. Ovim projektima i diskusijama je uglavnom rukovodila Kancelarija Evropske Unije na Kosovu, uz usku saradnju sa odgovarajućim domaćim i međunarodnim akterima.

Predstavljene teme su vezane za Kvalitet Vode, Kvalitet Vazduha, Energetsku Efikasnost i Upravljanje Otpadom. Obaveštenje uključuje podatke o iznosu investicija, koristi koje od ovih projekata dobija region, dostignuća kao i sve druge informacije koje se odnose na angažovanje EU.

OBELEŽAVANJE SVETSKOG DANA BRIGE O DRVEĆU U PRIZRENU



EU JE POMOGLA U POBOLJŠANJU ŽIVOTNE SREDINE NA KOSOVU

Uz pomoć EU, filteri na postrojenju Kosovo B su zamenjeni, što ima uticaja na kvalitet vazduha na Kosovu.

53 škole u 30 opština širom Kosova su postali korisnici projekta "Mere o nadgledanju energetske efikasnosti u školama i bolnicama na Kosovu".

Eu je izgradila 6 deponija za odlaganje sanitarnog otpada na Kosovu, u vrednosti od preko 20 miliona Evra.

Projekat "Energetska obnovljivost i efikasnost na Kosovu" (2016 - 2019), namenjuje 2,3 miliona Evra za obezbeđivanje snabdevanja energijom i mera u pogledu pružanja kvalitetnih i dostupnih usluga za građane.

EU je sprovela projekt u opštini Zvečan kako bi se razvila bolja infrastruktura, kojom bi se spričilo nekontrolisano bacanje smeća i zagađivanje zemljišta i podzemnih voda.

EU je uložila 430 miliona Evra kako bi se Kosovu obezbedio pouzdan energetski sistem. Time je pokriveno sve od hitnih popravki i obnavljanje energetskih postrojenja, preko rudnika uglja, i regionalnih toplana.



NOVA ŠKOLA "DAMANEK SELO" U MALIŠEVU NAKON RENOVIRANJA

POČETAK 90 DANA EU KAMPAÑE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE U NARODNOJ BIBLIOTECI



KVALITET VODE

POBOLJŠANJE KVALITETA VODE
ZA SVE GRAĐANE KOSOVA

EVROPSKA UNIJA PODRŽAVA
SEKTOR VODE NA KOSOVU
OD 2000 GODINE. OKO 100
MILIONA EUR JE POTROŠENO ZA
UNAPREĐENJE KAPACITETA
I INFRASTRUKTURE
SEKTORA VODE



EU je obezbeđivala podršku i ekspertizu u pogledu pomoći Kosovu u sektoru vode. To uključuje:

- Pomoć u pogledu uspostavljanja novog tarifnog sistema**
- Savetovanje pri formulisanju i proceni imovine i planova investicija**
- Unapređenje regulatornih kapaciteta za praćenje aktivnosti vodovodnih preduzeća kako bi se osiguralo njihovo usklađivanje sa važećim propisima**
- Poboljšanje naplate za otpad i vodu**

EU je obezbedila 13 miliona EVRA za proširenje i unapređenje postrojenja za pročišćavanje voce u Mitrovici. Ovo postrojenje pročišćuje vodu iz obližnjeg jezera i opslužuje takođe Srbicu i Vučitrn. Kao rezultat toga, kapacitet za pročišćavanje vode je više nego dupliran, povećavajući se sa 450 na 1,000 litara u sekundi. Ovim će biti poboljšan pristup za oko 250,000 ljudi, dostavljajući im vodu za 12-18 sati dnevno.

EU je izgradila nekoliko kanalizacionih mreža koje obuhvatuju kompletan tretman pre ispusta.

Gradska kanalizacija i sistem za odvod vode, Junik	1.2 miliona
Kanalizacioni sistem za sela Medvec / Medvece i Vrellë / Vrelo, Lipljan	0.85 miliona
Kanalizacioni sistem Selo Skivjan, Gjakovica	0.9 miliona
Kanalizacioni sistem za sela Kuk / Kukovce i Kosavce / Kosavce, Dragash	0.8 miliona



30 MILIONA € JE INVESTIRANO U INFRASTRUKTURU VODE

Samo ono što je prošle godine kompletirano, 11 miliona Evra je dato za poboljšanje sistema za snabdevanje ovodom u Prištini. Takođe 5 miliona je dato za izgradnju postrojenja za pročišćavanje vode u Prištini i 45.000 Evra za rekonstrukciju i dogradnju sekundarnog vodosнabdevanja u Zvečanu.

Jedna od najuspešnijih investicija je izgradnja postrojenja za pročišćavanje vode u Šipolju u Mitrovici. 11.2 Miliona Evra su data iz fondova EU IPA Programa, a projekat je završen 2015 godine. Izgradnja postrojenja za pročišćavanje vode u Leposaviću koji je završen 2013 godine, sa 0.5 miliona Evra investirano iz fondova EU IPA Programa.

EU je uložila 0.6 miliona evra za jačanje kapaciteta nacionalnih i rečnih bazena za prevenciju i kontrolu poplava. Ovo je učinjeno kroz angažman sa različitim zainteresovanim stranama u skladu sa Direktivom o poplavama EU / Preliminarnom procenom rizika od poplava rečnih slivova "Beli Drim, Lepenac, Binačka Morava i Sitnica (pod basen Ibra)".

Čak šta više, EU je investirala 0.5 miliona Evra za Studiju o Zaštiti Kanala Ibra, a to je projekat koji je još u toku i odnosi se na studiju izvodljivosti za Ibar-Lepenac.



PUŠTANJE U RAD POSTROJENJA ZA VODU U ŠKABAJU

PROJEKAT VODE U MITROVICI

Naziv	Investicija	Godina	Gde	Aktivnost	Rezultat
Proširenje Postrojenja za prečišćavanje vode u Šipolu, opština Mitrovica	11.2 miliona EUR	2015	Opštinaf Mitrovicë/ Mitrovica	Izgradnja Kapaciteta vodovoda do 62000 m ³ / dan	Postrojenje za pročišćavanje vode u Šipolu je prošireno, za snabdevanje oko 250.000 stanovnika u Opštini Mitrovicë/ Mitrovica

PROJEKAT VODE U PRIŠTINI

#GIVEGREENACHANCE #EUINKOSOVO	Izgradnja postrojenja za prečišćavanje vode u Škabaju za regionalni Vodovod "Priština"	<ul style="list-style-type: none"> ● EU doprinos: 5 miliona EUR ● KfW: 20 miliona EUR zajam ● Doprinos Kosova: 10 miliona EUR grant 	2010	Priština i opštine u okruženju	Obezbeđivanje efikasne potrošnje i kontinuirano vodosnabdevanje i smanjenje izlivanja sveže vode iz jezera Batllava i Badovac do njihovog prirodнog kapaciteta	Snbdevanje 24 sata vodom grada Prištine, Kosova Polja i Obilića, novi objekat i pojačano snabdevanje vodom u Gračanici i Podujevu
	Voda i Sanitarija Pristina II	<ul style="list-style-type: none"> ● EU doprinos: 10.8 miliona EUR I ● KfW meki kredit: 6 miliona EUR 	Zpočet 2009 završen 2016	Opštine Priština, Kosovo-Polje, Gračanica	Implementacija vodovodne mreže, kanalizacije i kapaciteta za tretiranje u pogonu Badovac	Zajednice u regionu Pristine imaju bolje vodosnabdevanje
	Građevinski radovi za zamenu cevi u Regionalnoj vodovodnoj kompaniji Priština	1.5 mliona EUR	2013	Cntralni urbani deo Prištine	Nova cev je postavljena na pumpnoј stanici u Dordona parku radi povećanja kapaciteta rezervoara	Gubici vode su smanjeni



Sistem za sakupljanje otpadnih voda u Prekazu, Srbica, je trajao tri godine, a na ovaj projekat je potrošeno 0,7 miliona evra. Takođe, u okviru Gradske mreže za vodosnabdevanje u Štrpcu dodeljen je iznos od 0,35 miliona EUR. U Srbici je EU pomogla u izgradnji prvog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, koje je puštena u rad 2012. godine.



POGON ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA SKENDERAJ/SRBICA, KOSOVO



POSETA NOVINARA POSTROJENJU ZA PROČIŠĆAVANJE VODE U ŠKABAJU

Šef Kancelarije EU na Kosovu / EU Specijalni predstavnik, ambasador Natalija Apostolova, zajedno sa novinarima posetila postrojenje za prečišćavanje vode u Škabaju

Novinari, na čijem je čelu dr. Illir Abdullahu, izvršni direktor regionalne vodovodne kompanije u Prištini, imali su priliku da vide celu proceduru prečišćavanja vode pre nego što stigne do domaćinstva u Prištini

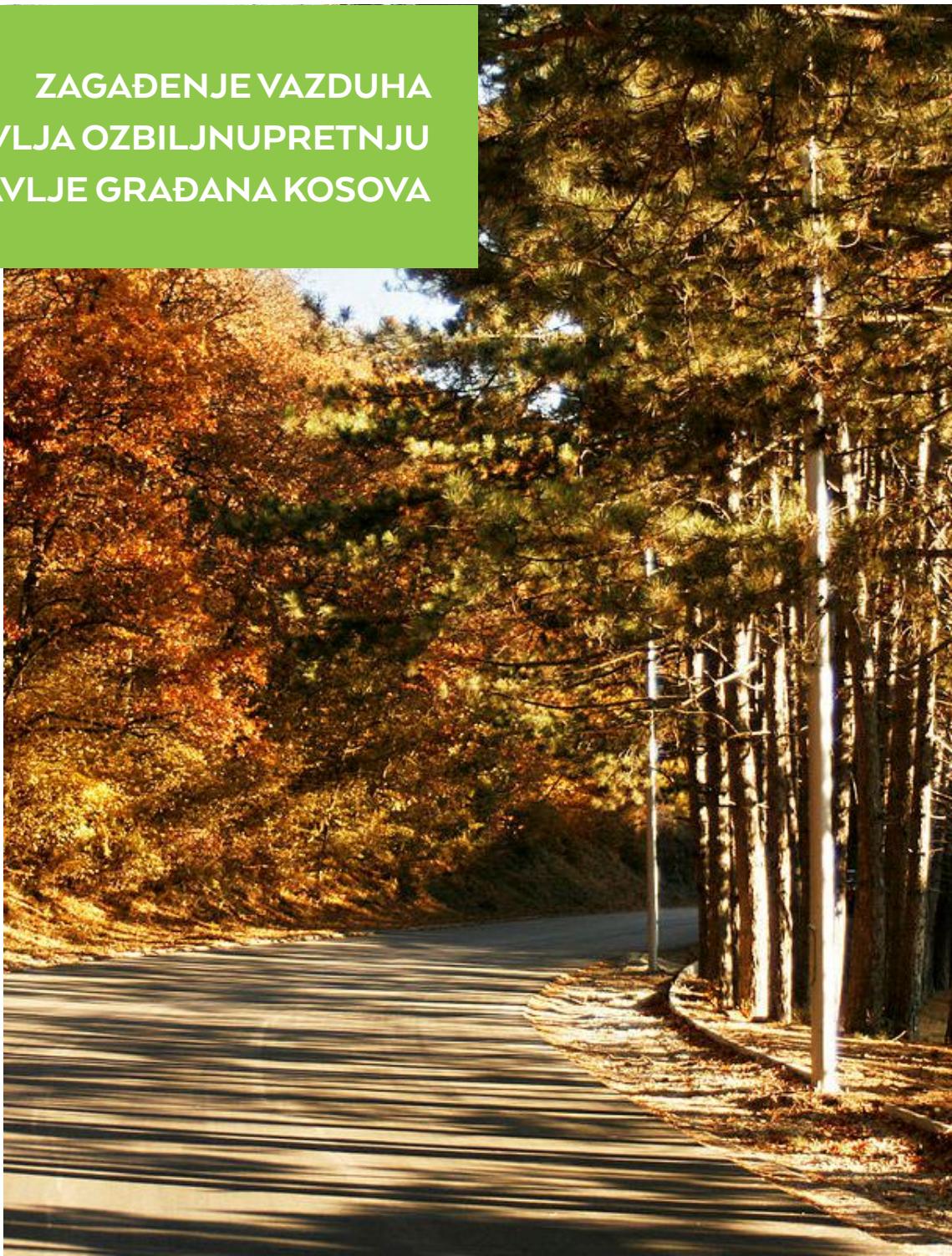
EU je uložila 5 miliona evra za ovaj projekat. Zahvaljujući postrojenju Škabaj, građani Prištine i okolne opštine uživaju u kvalitetnom vodosnabdjevanju od 24 sata dnevno. Realnost koja nije postojala pre nego što je realizovan ovaj projekat.

Tokom diskusije koja je usledila nakon posete, ambasadorka je ukazala novinarima da je zaštita životne sredine na Kosovu glavni prioritet Evropske unije. EU nastavlja da sprovodi projekte koji će doprineti poboljšanju kvaliteta života ljudi na Kosovu.

KVALITET VAZDUHA

BOLJI KVALITET VAZDUHA ZA
DRAVLJE STANOVNIKA KOSOVA

ZAGAĐENJE VAZDUHA
PREDSTAVLJA OZBILJNU PRETNJU
PO ZDRAVLJE GRAĐANA KOSOVA



Čak i danas Kosovo i dalje koristi lignit i ugalj za proizvodnju energije i zagrevanje domova tokom zime. Upotreba ovih izvora energije ima značajno negativan uticaj na životnu sredinu na Kosovu.



OPREMA ZA KONTROLU KVALITETA VAZDUHA

PROJEKAT KOJEG JE FINANSIRALA EU SA 2 MIL EUR

Oblast koja je pokrivena ovim projektom se tiče nabavke i instaliranje Opreme za Kontrolu Kvaliteta Vazduha na Kosovu i odnosi se na nabavkuopreme sistema za ambijentalnu kontrolu vazduha, koji uključuje 5 kontrolnih stanica, analitičku laboratoriju, laboratoriju za kalibraciju, ostalu pomoćnu opremu i vozilo.

Sistem za kontrolu je namenjen za ocenjivanje kvaliteta vazduha na Kosovu u okviru parametara i zahteva koji su uspostavljeni regulativama Evropske Zajednice, a naročito EU direktive 2008/50/EC i 2004/107/EC. Sva oprema je usklađena sa trenutnim zahtevima EU direktiva a koje su u vezi sa merenjem i izveštavanjem o kvalitetu vazduha.

Analitička laboratorija i laboratorija za kalibraciju opreme isporučeni su i instalirani u Institutu za hidrometeorološka istraživanja (HMIK), koji se nalazi u Prištini. Laboratorijska oprema za analizu teških metala, poliromatičnih ugljovodonika (PAH), uključujući benzen i prekursore ozona. Sva oprema je instalirana i puštena u rad. Osoblje HMIK je obučeno za rad i održavanje nabavljene opreme.

STANICE ZA KONTROLU KVALITETA VAZDUHA¹

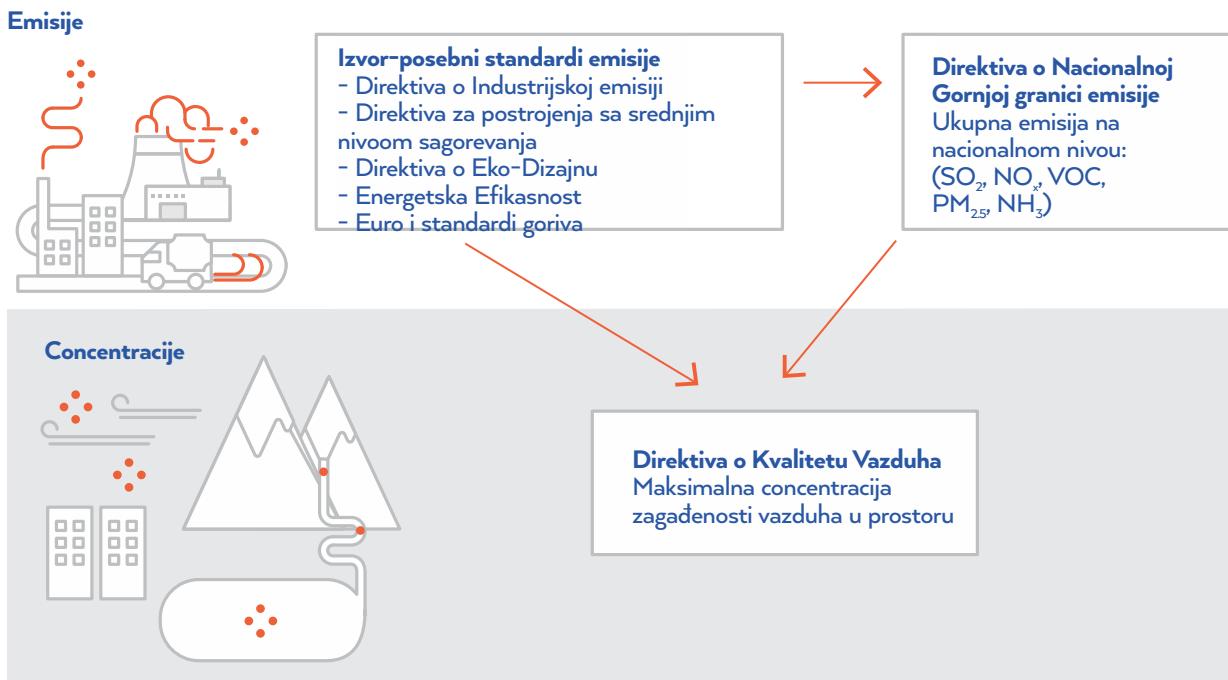
Naziv kontrolne stanice	Kod stanice	Lokacija	Odgovorni Organ	Izmereni parametri	Vrsta naselja
Peć	KS0305	Osnovna Škola 'Lidhja e Prizrenit'	IHMK	PM10, PM2.5, SO2, NOX, O3, CO	Urbano
Prizren	KS0406	Opštinska zgrada	IHMK	PM10, PM2.5, SO2	Urbano
Brezovica	KS0507	Ski Centar	IHMK	PM10, PM2.5	Urbano
Đen. Janković	KS0508	Osnovna Škola 'Ilaz Hallaqi'	IHMK	PM10, PM2.5, SO2, NOX, O3, CO	Urbano
Gnjilane	KS0609	Opštinska zgrada	IHMK	PM10, PM2.5, SO2, NOX	Urbano

¹ Godišnji izveštaj o životnoj sredini na Kosovu. 2017. Ebook. Kosovska agencija za zaštitu životne sredine. https://www.ammk-rks.net/repository/docs/Raporti_i_mjedisit_2016_web_format_eng_22817.pdf.

Naziv	Cilj	Kako	Rezultat
Rehabilitacija Termo Elektrane Kosovo B	Smanjenje ukupne emisije Termo Elektrane Kosovo B	Zamena filtera za prašinu i instaliranje objekata za smanjenje NOx (Nitrogen Oxide, gas koji je štetan pri dužoj izloženosti)	Kosovo ispunjava zahteve o emisiji iz sporazuma Evropske Zajednice



EU POLITIKA O ČISTOĆI VAZDUHA - DELOKRUG POLITIKE²



EU već decenijama radi na poboljšanju kvaliteta vazduha vršeći kontrolu nad štetnim supstancama koje se nalaze u atmosferi, poboljšanju kvaliteta goriva, i ispunjavanje zahteva za zaštitu životne sredine pri transprt, i u industrijskom i energetskom sektoru. Ovi objekti ilustruju okvir politike EU u pogledu čistoće vazduha.

PREVREMENA SMRTNOST KOJA SE MOŽE PRIPISATI PM _{2,5} , NO ₂ I O ₃ IZLOŽENOST U 41 EVROPSKU ZEMLJU I EU-28, 2015 ³							
Zemlja	Stanovništvo (1000)	Po Godini (≈)	Prevremene Smrti (b)	Po Godini	Prevremene Smrti (b)	SOMO35	Prevremene Smrti (b)
Kosovo	1805	26.4	3700	15.8	70	6130	120

Godišnja srednja vrednost (u g / m³) i SOMO35 (u g / m³), izražena prema broju stanovnika se dobija u skladu sa metodologijom koju opisuje ETC / ACM (2017a), a ne samo na osnovu centara za praćenje; (b) Prevremeni smrtni slučajevi u celoj EU-28 zaokruženi su prema odnosu na hiljadu (osim O₃, u odnosu na stotinu). Nacionalni slučajevi zaokruženi su u odnosu na sto ili deset.

IZGUBLJENI ŽIVOTI PO GODINI (IŽG) KOJI SE MOŽE PRIPISATI PM _{2,5} , NO ₂ I O ₃ EXPOSURE IN 41 IZLOŽENOST U 41 EVROPSKU ZEMLJU I EU-28, 2015 ⁴							
Zemlja	*(Izgubljeni Životi)	* 10-5 / Stanovnici	*	* 10-5 / Stanovnici	*	* 10-5 / Stanovnici	
Kosovo	36300	2011	650	36	1300	70	

Napomena: Ukupni EU-28 IŽG podaci se zaokružuju u odnosu na hiljadu ili stotinu. Nacionalni podaci su zaokruženi u odnosu na sto ili deset.

2, 3, 4 Kvalitet vazduha u Evropi – 2018 Izveštaj. 2018. Ebook. Luxembourg: Izdavačka Kancelarija Evropske Unije; © Evropska Agencija za Životnu Sredinu, 2018. <https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2018>.

ENERGETSKA EFIKASNOST

EVROPSKA UNIJA POMAŽE KOSOVU DA
POVEĆA SVOJU ENERGETSKU EFIKASNOST

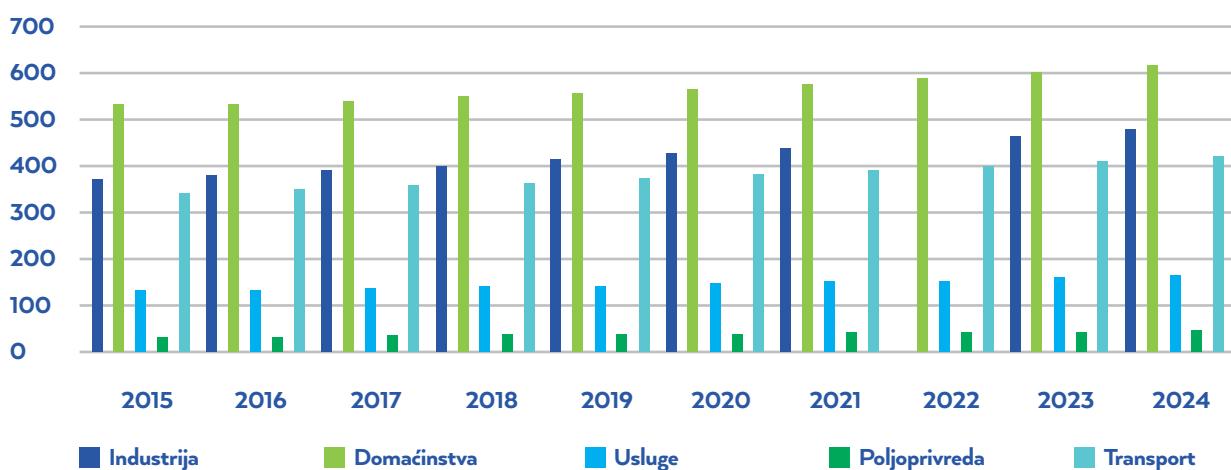
ZA EVROPSKU UNIJU ENERGETSKA
EFIKASNOST PREDSTAVLJA
POLITIČKI I EKONOMSKI PRIORITET



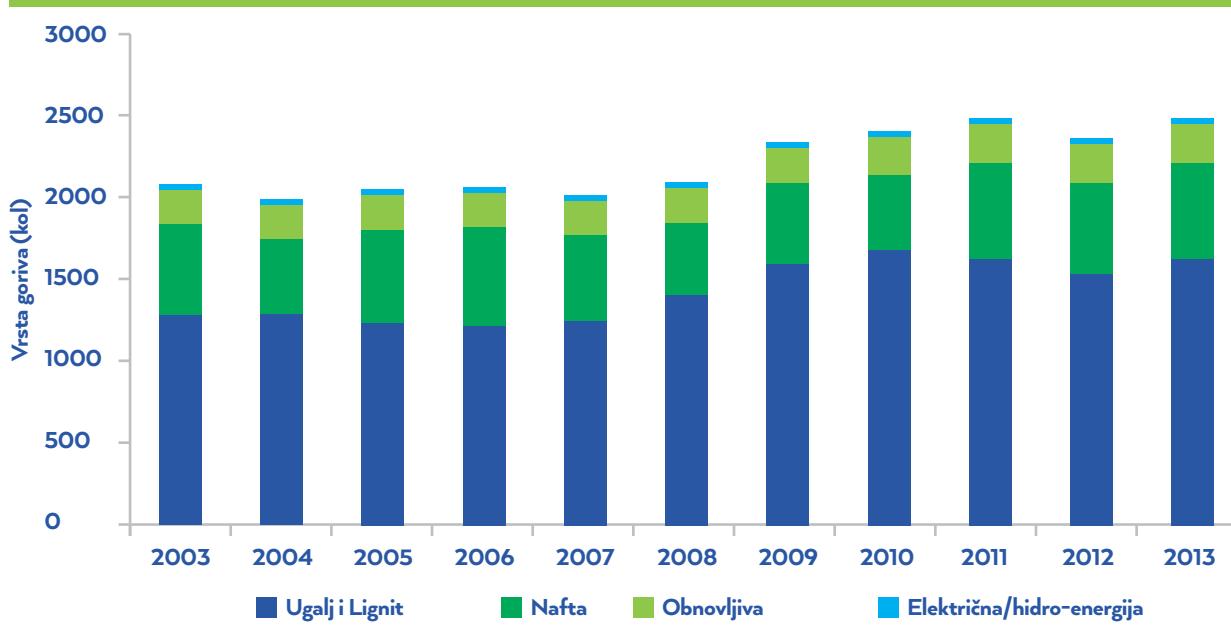
Energetski sektor na Kosovu i dalje pati od značajnog nedostatka proizvodnje električne energije i nedostatka finansijskih sredstava. Sektor takođe ima povećanu potražnju za energijom i neefikasnu upotrebu energije.

Stambeni sektor predstavlja najvećeg potrošača energije sa 39%, industrija i transport sa 27% i 23%, javni sektor troši 9% i poljoprivreda 2%.

PREGLED POTROŠNJE ENERGIJE PO SEKTORIMA NA KOSOVU⁵



PRIMARNA POTROŠNJA ENERGIJE NA GORIVO NA KOSOVU⁶



5, 6 Dugoročno stanje Enerđe na Kosovu 2015-2024. 2014. Ebook. Ministarstvo Ekonomskog Razvoja. http://www.mzhe-ks.net/repository/docs/Long-Term_Energy_Balance_of_the_Republic_of_Kosovo_2015_-_2024.pdf.

PROJEKAT EVROPSKE UNIJE IPA ZA 2009. GODINU, SPROVOĐENJE MERA ZA ENERGETSKU EFIKASNOST U ŠKOLAMA I BOLNICAMA NA KOSOVU

Ceo projekat je finansiran od strane Evropske unije u okviru Godišnjeg programa IPA 2009 kojim upravlja Kancelarija Evropske unije na Kosovu. Projekat "Primena Mera Energetske Efikasnosti u školama i bolnicama na Kosovu" uključivao je i obnovu energetske efikasnosti na 65 javnih zgrada na Kosovu (63 škole i 2 bolnice).

Projekat je osmišljen tako da ohrabri još efektivniju upotrebu energije širom

Kosova sa glavnim ciljem da se primene poboljšanja u pogledu energetske efikasnosti na javnim zgradama i da se provere uštede u korišćenju energije, kao i smanjenje emisije CO₂ koje se postiglo primenom mera energetske efikasnosti.

Ispod možete videti rezultate analiza o primeni Mera Energetske Efikasnosti (MEE) u oblasti zgrada, sistema grejanja i rasvete na 53 javna objekta/škola.



REZIME

Potrošnja energije pre EE mera	34,391,716	kWh/god
Potrošnja energije posle EE mera	12,970,817	kWh/god
Neto ušteda energije	21,420,899	kWh/god
Neto ušteda	1,232,788	€/god
Investiranje u EE mere	9,922,616	€
Investiranje u ne EE mere	1,817,635	€
Ukupne investicije u EE i ne EE mere	11,740,251	€
Co2 Reductions	8,703	[ton CO ₂ /god]
Povraćaj sredstava / EE Mere	7.26	godine
Povraćaj sredstava / Ukupno Investicije	8.46	godine

EU PROJEKTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U SIBOVCU, UROŠEVCU I PRIZRENU

Investicija	Šta	Gde	Rezultat
EU investirala 17 miliona EUR	Otvaranje novog rudnika	Siboc/Sibovac Jug-Zapad	Premeštanje starog rudnika uglja
EU investirala 6 miliona EUR	Obezbeđujući finansije i podršku	Ferizaj/Urosevac	Izgradnja nove podstanice
EU investirala 11 miliona EUR	Obezbeđujući finansije i podršku	Prizren	Nadogradnja podstanice, uključujući i IT opremu

Projekat energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije na Kosovu (2016-2019) opredeljuje 2,3 miliona EUR za stvaranje uslova za sigurno snabdevanje energijom i pružanje kvalitetnih i pristupačnih usluga građanima. EU nastavlja da podržava fond za energetsku efikasnost u okviru IPA II 2014-2020, sa 10 miliona evra.

PROJEKTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI					
Naziv	Investicija	Godina	Gde	Aktivnost	Rezultat
Podrška procesu razgradnje Kosovo A Termoelektrane, Ponovno pokretanje	EU doprinos: 1,1 miliona EUR	Od 2018 do 2020	Kosovo A termoelektrana se nalazi u opštini Obiliq / Obilić	Razgradnja tri objekta u kompleksu Termoelektrane "Kosovo A" koji više ne rade	Smanjenje uticaja energetskog sektora na životnu sredinu na Kosovu
Podrška EU Termoelektran i Kosova B	EU doprinos: 177 miliona EUR	Od 1999 do 2006	Termoelektrana Kosova B, Opština Obiliq/ Obilić	Obnoviti termoelektranu Kosova B do pune operativnosti kapaciteta nakon sukoba, sa poboljšanim emisijama su smanjene sigurnosnim standardima	Pogon ima visok nivo izlaza, dostupnost, sigurnost i pouzdanost, a
Podrška EU za čišćenje vazduha na Kosovu, faze 1 i 2	EU doprinos: 78 miliona EUR	Od 2018 do 2021	Elektrana Kosova B, koja se nalazi u opštini Obiliq/Obilić	Zamena filtera za prašinu /ESPs Izgradnja De-NOx objekata	Razviti čistiji energetski sektor za kvalitetniji vazduh na Kosovu
Uklanjanje gasifikacije, đubriva i toplane na lokaciji TE Kosovo A	EU doprinos: 27.5 miliona EUR	Od 2020 do 2024	Mesto Kosova A Termoelektrana / TE	Demontaža, transport i skladištajni objekti u kompleksu Kosovske TE, koja više nije u upotrebi. Čišćenje i rehabilitacija mesta	Zaštita životne sredine, u skladu sa relevantnim pravnim tekovinama EU i najbolje prakse
Studija izvodljivosti za ekološke i druge mere na Kosovu B Termo Elektrani	EU doprinos: 1,1 miliona EUR	Od 2016 do 2017	Kosovo B Termoelektrana koja se nalazi u opštini Obiliq / Obilić	Sprovesti studiju izvodljivosti za utvrđivanje trenutnog nivoa zagadenja životne sredine	Preduzeti akcije za ispunjenje zahteve iz Ugovora o energetskoj zajednici

UPRAVLJANJE OTPADOM

NOVE METODE UPRAVLJANJA OTPADOM
UVODENE NA KOSOVU U CILJU
SMANJENJA TONAŽE OTPADA

U EVROPI MI TRENUTNO
KORISTIMO 16 TONA MATERIJALA
PO OSOBI GODIŠNJE, OD TOGA 6
TONA POSTAJE OTPAD



TRENUTNO STANJE UPRAVLJANJA OTPADOM NA KOSOVU JE ZABRINJAVAĆE, I PREDSTAVLJA ZNAČAJNU PRETNJU ZA OKOLINU I JAVNO ZDRAVLJE.

Količina otpada nastalog po glavi stanovnika u kg / na Kosovu je pokazala trend rasta, koja se povećala na 335kg u periodu 2011-2012, u poređenju sa 297 kg u 2010. Kosovski komunalni otpad čine:



MODELI OPERATERA U ANALIZIRANIM OPŠTINAMA

Opština	Pružalac usluga	Operativni model
Priština	Pastrimi	Regionalno
Prizren	Eko regjioni (Private Company)	Regional Private
Đakovica	Çabrati (Private Company, without a work permit from the municipality)	Regionalno Privatno
Gračanica	Pastrimi (Kompanija nema dozvolu za rad iz opštine)	Regionalno
Ranilug	Opština (Sa licencom Ekokigijene)	Privatno Javno Partnerstvo

EU na Kosovu je posvećena kao ključni pokretač za poboljšanje upravljanja otpadom, stimuliše inovacije u reciklaži, ograničava upotrebu deponija i stvara podsticaje za promenu ponašanja korisnika.

U opštini Zvečan, od aprila 2016. do februara 2019. godine, investirano je ukupno 55 miliona EUR za izgradnju nove sanitarnu deponiju i smanjenje zagađivanja otpadom.



POSETA TERENU NOVINARA POVODOM RENOVIRANJA POGONA U GLOGOVCU

EU je uložila 3 miliona EUR za zatvaranje osam nekontrolisanih opštinskih deponija. Ovo je uključivalo popunjavanje deponija glinom i sađenje trave, drveća i žbunova.

EU je finansirala oko 30 miliona evra u različitim projektima koji podržavaju infrastrukturu za upravljanje otpadom.

POČETNE FAZE RADOVA TOKOM ISKOPAVANJA PRISTUPNOG PUTA



ZAJEDNIČKA DISKUSIJA AMBASADORA I GRADONAČELNIKA KOSOVA O UPRAVLJANJU OTPADOM

Kosovo treba da se fokusira na sprovođenju upravljanja otpadom na osnovu tri R: (reduce) smanji, (repeat) ponovi i recikliraj otpad. Regionalni razvoj može doneti održiva rešenja za izazove životne sredine na Kosovu, izjavila je Ambasadorka Natalija Apostolova na sastanku sa gradonačelnicima iz 30 opština na Kosovu, u Nacionalnoj biblioteci Kosova.

Izrađen je master plan za poboljšanje životne sredine na Kosovu. EU je već izdvojila 10 miliona evra i planira uložiti još 10 miliona evra za podršku upravljanja otpadom na Kosovu. Preuzimati odgovornost i vlasništvo nad kompletним ciklusom proizvodnje je rešenje za izazove na Kosovu. To znači sprovođenje kružne ekonomije.

EU - KOSOVO ZAJEDNIČKO ZALAGANJE ZA EFIKASNIM UPRAVLJANJEM OTPADOM

Uz angažovanje kosovskih građana i vlade, problemi zagađenja otpadom na Kosovu mogu biti rešeni. Ovo je bio zaključak rasprave o "efikasnim rešenjima za upravljanje otpadom i recikliranjem na Kosovu", organizovanom u Informativno kulturnom centru Evropske unije u Prištini.

Navedeno je da će se uz stalnu zajedničku uključenost EU - Kosovo, moći dostići nivo standarda EU. Zahvaljujući projektu kogeneracije, kvalitet vazduha u Prištini se kreće u dobrom pravcu. Dodatna 6 mil EUR podrške će biti namenjeno za obnovu mreže daljinskog grejanja. EU se sada fokusira na uspostavljanje daljinskog grejanja kroz Kosovo, što će značajno doprinijeti kvalitetu vazduha.

ZAJEDNIČKA DISKUSIJA O UPRAVLJANJU OTPADOM IZMEĐU AMBASDORKE I KOSOVSKIH GRADONAČELNIKA





EU INFORMATION AND
CULTURAL CENTRE

EU KANCELARIJA NA KOSOVU/EU SPECIJALNI PREDSTAVNIK

ŠTAMPANO NA KOSOVU, 2018

© EU KANCELARIJA NA KOSOVU / REPRODUKCIJA JE DOZVOLJENA
AKO JE DOBIJENA INFORMACIJA O IZVORU

TEKST: ARBËR SELMANI

DOPRINOS SU DALI I:

LENDITA GASHI, MERITA GOVORI, BESIME KAJTAZI, VICTOR MEJ,
AGRON ORANA, ARTON OSMANI, GAZMEND SELIMI, MIRAN VATOVEC

DIZAJN I PRIPREMA: SAMIR HALITI

FOTOGRAFIJA: SAMIR KARAHODA

UREDNICI: DIMITRIOS MACHAIRIDIS, EU KANCELARIJA NA KOSOVU

POSETITE NAS U INFORMATIVNO
KULURNIM CENTRIMA
EVROPSKE UNIJE:

PRISTINA

Str. "Mother Teresa" nr.63,
Pristina 10000, Kosovo
Telephone: +381 (0) 38 25 99 99
E-mail: info@euicc-ks.com

NORTH MITROVICA

Str. "Kralja Petra I" n.n.,
North Mitrovica 40000, Kosovo
Telephone: +381 (0) 649097882
E-mail: mmilosavljevic@euicc-ks.com

WWW.EUICC-KS.COM

EUICC je projekat koji je
sproveden od strane konzorcijuma

